

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 Din, za 1/2 leta
90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za ino-
zemstvo: 210 Din. — Pla-
ča in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo
je v Ljubljani v Gregorč-
čevi ulici 23. — Rokopisov
ne vračamo. — Račun pri
pošti hranilnici v Ljubljani
št. 11.953. — Tel. št. 25-22

Izhaja vsak torek, če-
trtek in soboto

Ljubljana, četrtek 14. maja 1936

Cena posamezni
številki Din 1.50

Sankcije ostanejo

Svet Zveze narodov je odbil vse zahteve Italije in posledica tega je, da ostanejo sankcije v veljavi najmanj še en mesec dni. Na vsak način so razlogi, ki so napotili Svet zveze narodov do tega, da današnje politične razmere v Evropi že skoraj junaškega koraka, vsega upoštevanja vredni, ker je resnica, da gre za to veliko vprašanje, ali je varnost manjših držav še mogoča ali pa je manjša država že naprej izgubljena, če jo napade močnejša. Pod tem vidikom je sklep Sveta Zveze narodov tudi z našega stališča ne le razumljiv, temveč bi ga morali naravnost pozdraviti.

Toda le pod enim pogojem, če se namreč misli s kolektivno varnostjo tako resno, kakor to vprašanje zasluži. Ves dosednji način izvajanja sankcij pa tega vtisa ni dal in v tem je tudi glavni razlog, če sankcije niso rodile onega uspeha, kakor se je pričakovalo. Sankcije so namreč imele le ta učinek, da so Italiji nad vse nagajale, da so poleg tega občutno škodovala zlasti manjšim državam, ki so izvajale sankcije, da pa Italije dejansko niso prav nič znatneje ovirale, da ne bi mogla doseči svojega cilja in celo več, kakor je pred meseci upala.

Ce bi se te sankcije tudi v bodoče izvajale tako, kakor doslej, potem se res ni izplačala lepa gesta, ki jo je izvršil Svet Zveze narodov, ker bodo po enem mesecu razlogi v zopetni neučinkovitosti sankcij še povečali zadrego in tudi blamažo ženevske institucije. Predvsem pa absolutno ne bo mogoče pripraviti do nadaljnjega izvajanja sankcij one države, ki imajo že danes nad vse občutno gospodarsko škodo od sankcij. Zato je prav resna nevarnost, da se bodo sankcije zaradi svojega neučinkovitega izvajanja nehale kar same po sebi. Ze se tudi čujejo prve izjave raznih držav, da ne bodo več izvajale sankcij.

Da imajo sankcije kakšen smisel, potem se morajo izvajati pač malo drugače, kakor so se pa doslej izvajale. Zlasti pa ni mogoče trpeti, da bi se z raznimi ugodnostmi podpirale še one države, ki so kršile solidarnost evropskih držav in ki še v povečanem obsegu dobavljajo Italiji vse blago, ki ga iz sankcijskih držav ne more dobiti. Da na pr. nagaja Francija Avstrijo z večjimi tarifnimi in carinskimi ugodnostmi, kakor pa jih ima Jugoslavija, tega mi nikdar ne bomo razumeli. Po našem mnenju mora zato biti naša minimalna zahteva, če že morajo sankcije veljati še nadalje, da bo Francija v bodoče dajala Jugoslaviji tako velike prednosti, kakor jih priznava Avstriji, Avstriji pa v svoji zunanji trgovini odkazala to mesto, ki ga ima sedaj Jugoslavija. Od te minimalne zahteve pač ne moremo in ne smemo odstopiti. Kajti če se ta naša zahteva ne izvede, potem je v tem jasen dokaz, da ni one dobre volje v Parizu in Londonu, ki bi tam morala biti. Zakaj pa bi mi kljub temu in le v svojo škodo še naprej paradirali s svojo dobro voljo?

Prav tako tudi ne moremo razumeti, če se prepoveduje v Italijo izvoz predmetov, ki so za vojno industrijo brez pomena, predmete pa, ki so vojni industriji neobhodno potrebni, pa prosto izvažajo. In če morejo iti štrupeni pli-

ni skozi Sueški prekop v Afriko, zakaj ne bi smela iti tudi živina in naš les skozi Sueški prekop v Afriko. Če se že sklenejo sankcije, potem se naj tudi izvajajo, v svoji sedanjosti pa res nimajo smisla, kakor je aneksija Etiopije dovolj jasno dokazala.

Pa še nekaj bi pripomnili. Ves zapadni evropski svet, ki je najbolj interesiran pri sankcijah, je z denarjem tako založen, da ne ve kam z njim. Ali je morda to res preveč zahtevano, če bi manjša država, ki so jo spravile sankcije v najtežjo gospodarsko situa-

cijo, dobila v nadomestilo za svojo težko gospodarsko škodo iz tujine nekaj cenenejšega kapitala, da bi z njim oživila svoje gospodarstvo in s tem izravnala izgube zaradi sankcij? Le nekaj teh milijonov iz zapadnih dežel po obrestih, ki so tam običajne, in bilo bi pri nas konec vse krize našega denarništva! Ali je res za nas dosegljiv tuji kapital le takrat, kadar moramo zanj plačevati tako ubijajoče drage obresti, kakor pri izkoriščanju naših rudnikov? Saj na vse zadnje tudi za zapadne sile ni vseeno, kako so njih zavezniški gospo-

darsko močni? Ze iz tega egoističnega razloga bi mogli pomagati nam s cenanim kapitalom.

Kakor je naša iskrena želja, da se avtoriteta ženevske institucije v interesu miru utrdi, tako pa moramo reči, da se ne bo nikdar utrdila, če bodo manjše države morale le konstatirati, da so imele škodo, ker so se pridružile solidarnosti v Zvezi narodov zbranih sil. In pri sankcijah se je to izkazalo in zato smatramo za svojo dolžnost, da vse to poudarimo v hipu, ko se je odločilo, da se izvajajo sankcije še naprej.

zlasti pa je nujna redna zveza z Levanto. Tudi tarfina vprašanja se morajo urediti. Enako se ni varnostna služba dovolj dobro organizirana. O Ceričevem referatu se je razvila zelo obširna debata, v kateri so bili sprejeti skoraj vsi njegovi predlogi.

Konferenca se je popoldne še nadaljevala ter so bila razpravljana vsa vprašanja, ki se tičejo ureditve sušškega pristanišča. Na konec so bile sprejete na podlagi v debati ugotovljenih konstatacij resolucije, ki podrobno navajajo, kaj je treba v najkrajšem času storiti za napredek tega našega pristanišča. Upamo, da bodo v Beogradu s polnim razumevanjem sprejeli upravičene zahteve Sušaka.

Nabavljajalnim zadrugam tudi gospodarska kriza nič ne more

To nedeljo se začne v Beogradu kongres jugoslov. trgovstva. Splošna in vedno večja stiska vse jugoslovanske trgovine je zahtevala ta kongres in zato bo tudi kongres zgovoren dokaz, kako propada trgovina, ker se ne upoštevajo njene tudi najbolj elementarne potrebe. Odločen protest proti sedanjim razmeram, proti slabi gospodarski politiki bo zato beograjski kongres in zadnji opomin, da se že enkrat začno reševati tudi gospodarska vprašanja ali pa mora propasti vse.

Teden dni kasneje pa bo v Beogradu drug kongres, ki bo podal čisto drugačno sliko. Na tem kongresu ne bo ne pritožb in ne govora o krivicah, na tem kongresu bo le prostora za veselo konstatacije, ker to bo kongres nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev. In v resnici bo mogel kongres teh zadrug ob svoji 15letnici razgrniti samo skoz in skoz razveseljivo bilanco in se s ponosom potrkati na prsa, da so bile nabavljajalne zadruge edine, ki jim ni kriza zadala niti najmanjše rane, temveč jih celo dvignila. Na tleh je naše kreditno združništvo, brez pravih uspehov naše produktivne zadruge, cvete in razvija pa se nabavljajalno združništvo. Jasno je, da pa tudi nabavljajalne zadruge ne bi mogle zapeti te vesele pesmi, če jim ne bi velikanski privilegiji dali oni močan oklep, ki ga tudi najtežja gospodarska kriza ne more prebiti. Ti privilegiji so tista čudežna moč, ki so dvignili nabavljajalne zadruge, zlasti pa one drž. nameščencev, in samo tem privilegijem gre zasluga, če bodo mogli voditelji nabavljajalnih uradniških zadrug govoriti o svojih uspehih. Prepričani pa smo, da baš o teh privilegijih ne bodo govorili, ker je pač nevhvaležnost plačilo sveta.

V resnici pa bodo mogli voditelji nabavljajalnih zadrug povedati na kongresu v Beogradu nad vse razveseljive številke. Da navedemo nekaj številk tudi mi.

Število članov uradniških nabavljajalnih zadrug je naraslo v l. 1935. za 11.540 na 128.435. Savez in vse zadruge so poslovale v glavnem le z lastnim kapitalom. Tako je znašal vseh v Savezu nabavljajalnih zadrug drž. nameščencev včlanjenih zadrug

obratni kapital 235,2 milijona dinarjev,

za 23,29 milijona več ko v l. 1934. Lastna sredstva zadrug so znašala od te vsote 80,2, od Saveza pa so si izposodile 75,2 milijona Din. Vse blago so odstopale zadruge svojim članom povprečno s 72% režijskih stroškov, kar je z ozirom na njih privilegije, obseg poslov

ter še njih občekoristni značaj pač zelo visok odstotek.

Čisti dobiček zadrug je znašal 4,8 milijona Din, za 153.000 več ko v letu 1934. Kreditne zadruge pa so imele poleg tega še 1,5 milijona čistega dobička.

A tudi obseg poslov nabavljajalnih zadrug se je stalno širil. Imajo že svoje mline v Molu in Adi in moka iz teh mlinov uživa posebne davčne ugodnosti. Zadruga gostilna v Beogradu se stalno širi, še bolj pa zadruga hotel v Beogradu. Leta 1929. je imel Savez 8 sob z 20 posteljami, leta 1935. je imel že 94 s 186 posteljami, a tudi to število je že davno premajhno in bo letos ta zadruga hotel znatno povečana. Tudi internat za učence je ustanovil Savez in ta internat ni niti poceni, ker morajo starši, člani zadrug, plačevati za gojence tega internata po 650 Din mesečno.

Pred letom dni je ustanovil Savez tudi svojo zavarovalnico, ki se dobro razvija. Seveda pa je tudi

premoženje Saveza stalno rastlo, da ima danes že samo nepremičnin za 34.463.347 Din.

Tako raste nabavljajalno združništvo in postaja kapitalna sila, kakor jih je v državi malo. Ne zavidamo nabavljajalnim zadrugam tega razvoja, ker nismo med onimi, ki pravijo, da je smrt drugih življenje zanje. Tem bolj odločno pa moramo vprašati, kje je vsaj en tehten razlog, da se obdarja s privilegiji, ki gredo na račun vseh državljanov in tudi najbolj revnih, gospodarsko podjetje, ki je bogato in ki postaja vsako leto bogatejše?

Naj napreduje nabavljajalno združništvo, kakor le more, toda na svoj račun in ne na račun celote. Milijoni dobička, desetine milijonov zbranega premoženja, ki bodo s ponosom razkazovani na kongresu Saveza nab. zadrug drž. nameščencev, krepko potrjuje našo zahtevo, da je treba napraviti vsem privilegijem nabavljajalnih zadrug konec. In to svojo zahtevo ponavljamo!

Za napredek Sušaka Interministerialna konferenca na Sušaku

V ponedeljek dopoldne je bila na Sušaku interministerialna konferenca radi ureditve raznih vprašanj, ki so važna za napredek sušškega pristanišča.

Konferenca je otvoril trgovinski minister dr. Vrbanić, ki je v svojem otvoritvenem govoru poudaril, da je iniciativa sušških krogov za sklicanje te konference prišla v pravem času. Na konferenci se morajo obravnavati vsa vprašanja, ki se tičejo Sušaka in Hrv. Primorja ter s tem v zvezi tudi vsega zaledja Sušaka. Konferenca je bila sklicana v Sušak, ker se tu na terenu bolj jasno vidi, kaj je vse potrebno. Dosedaj se je za Sušak le malo storilo, vendar pa je Sušak po iniciativi svojih lastnih gospodarskih ljudi zelo napredoval. Sušak je danes ena naših najvažnejših luk, glede izvozne trgovine pa sploh na prvem mestu. Zato treba dati Sušaku vso podporo, da bo mogel svojo nalogo izpolnjevati čim bolje.

Kar se tiče sankcij, pravi minister, da te niso povzročile občutnejših motenj v našem gospodarstvu. (S tem mnenjem slovenski gospodarski krogi pač ne bodo soglašali. Op. ured.) S privatno iniciativo in akcijo vlade da so bila najdena nova tržišča, na katere je sedaj usmerjena naša zunanja trgovina. Pri pogajanjih z Vel. Britanijo in Češkoslovaško, da so bile dosežene dobre rešitve ter je bil s tem učinek sankcij ublažen. Te dni bodo tudi zaključena pogaja-

nja s Španijo in pričakovati je, da bodo mogli zlasti naši izvozniki lesa in jaje spraviti na španski trg večje količine ko dosedaj. Zato tudi ni vzroka za pesimizem. Končno je minister dr. Vrbanić izjavil, da se bo odkritosrčno zavzel za napredek Sušaka in njegove potrebe, da bo vestno pričel vse referate in predloge konference ter jih priporočil vladi v izvedbo.

Župan Sušaka je nato opozoril na pomen Sušaka, ki ga je treba presojati tudi s splošno državnega stališča. Sušak je v naši državi prevzel ono vlogo, ki jo je preje imela Reka. To je treba spoznati tudi v Beogradu in zato treba sušško pristanišče usposobiti, da more obvladati promet, ki se v pristanišče usmerja. Sploh je potrebno, da se vsa naša gospodarska politika preorientira v tem smislu, da bi se bolj upoštevala obmorska lega naše države.

Obširno je poročal o razširjenju sušškega pristanišča ravnatelj javnih skladišč Viktor Cerić. Zeleniška zveza z Martinščico bi veljala le do 900.000 Din, zgraditev zaprtih skladišč pa največ 10 milijonov. Carinsko postopanje bi se moralo poenostaviti. Javna carinska skladišča pa se morajo razširiti. Monopolsko skladišče na Brajdici naj se premesti v Bakar, njegovi prostori pa prepustijo javnim in svobodnim skladiščem. Parobrodne zveze je treba okrepiti,

»Nov silen dvig zaposlenosti v Dravski banovini«

V Sloveniji se sicer ljudje začudeno vprašujejo, kje je kdo zasledil pri nas ta silen dvig zaposlenosti in mnogi so tudi ogorčeni, ker smatrajo takšno trditve za zelo neokusen dovtip, toda v »Narodnem blagostanju« je zapisano tako in če tako piše »vodilna« jugoslovanska gospodarska revija, potem mora tudi tako biti.

In je seveda tudi tako, ker »Narodno blagostanje« to dokazuje na podlagi statističnih števil našega OUZD. Prosimo vas, samo prepričajte se sami! V novembru 1935 je bilo pri OUZD 82.109 zavarovancev, v marcu 1936 jih je bilo samo še 79.447, toda v aprilu 1936 jih je bilo že 83.371. Ali je mogoče še bolj jasen dokaz! V novembru, ko so bila zaradi mile zime še mogoča zadnja dela, je bilo število zavarovancev le za približno 1000 ljudi manjše ko v aprilu 1936, ko je bila stavbna sezona v polnem teku in ko čujemo, da je v Sloveniji tudi vse polno javnih del. Ali morda hoče »Narodno blagostanje«, da bi bilo še v aprilu, mesecu stavbne sezone, manj zavarovancev ko v decembru in marcu? Ali so le pri »Narodnem blagostanju« takšni modrijani, ki se čudijo, če je v aprilu zaposlenih delavcev več ko pa marcu in februarju?

Naj zato »Narodno blagostanje« pusti v miru pesem o slovenskem blagostanju, ker iz njegovih ust ta pesem še zlasti zelo nemilo doni in najraje piše o blagostanju, ki ga razliva Bata in tuji kapital čez Slovenijo, ker ta stvar mu očitno bolj leži.

Zaključek zagrebškega velesejma

V ponedeljek zvečer je bil zaključen zagrebški spomladanski velesejem, ki je bil, kakor druga leta, posvečen zlasti motornim vozilom. Uspeh sejma je prav znaten ter je bilo prodanih od 101 razstavljenih avtomobilov nič manj ko 62 takoj na velesejmu, dočim bodo mnoge kupčije šele sklenjene. Manj je bilo prodanih motociklov, zelo dobra pa je bila kupčija s kolesi. Tudi razstavljalci na oddelku »Naše stanovanje in naš vrt« so z doseženim kupčijskim uspehom zadovoljni. Posebno pohištvo je našlo precej kupcev. Propaganda ženske mode z domačimi vzorci je doživela dober sprejem. Sploh je dosegel sejem dober kupčijski uspeh. Obisk velesejma je bil vse dni dober, obe soboti in nedelji pa naravnost izvrsten.

Občni zbor Trg. dobrodelnega društva »Pomoč«

bo v ponedeljek, dne 25. maja 1936 ob 8. uri zv. v Ljubljani, v dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva 27.

Dnevni red:

1. Poročilo uprave.
 2. Poročilo nadzornega odbora o računskem zaključku za leto 1935.
 3. Proračun za leto 1936.
 4. Volitve nove uprave.
 5. Slučajnosti.
- Ako občni zbor ob napovedani uri ne bi bil sklepčen, je pol ure pozneje drug občni zbor, ki je sklepčen neglede na število prisotnih članov.

Odbor.

Ljubljanski velesejem

Razstavniki prostori I. kategorije na Ljubljanskem velesejmu so za spomladansko prireditev, ki bo od 30. maja do 8. junija, že do zadnjega kotička oddani. Vse cenjene tvrdke, ki so imele namen razstaviti na spomladanskem velesejmu, opozarja uprava velesejma, da je na razpolago le še nekaj mest II. vrste, ki pa bodo tudi v najkrajšem času oddana, ker se zglasijo vsak dan številni novi razstavljalci. — Spomladanski velesejem v Ljubljani bo torej z ozirom na veliko število razstavljajočih tvrdk in zbog množine razstavljenega blaga zelo zanimiv in bo nudil veliko izbiro.

Iz srede Vašega življenja bodo vzeti prizori, ki jih boste videli na modni reviji ljubljanskega velesejma, od 30. maja do 8. junija. Brhke in debele, stare in mlade dame in gospodje Vam bodo predvajali obleke, moderne in praktične ter v duhu našega naroda. Na živih modelih boste presodili, kako bi Vam stala tako in tako napravljena obleka n. pr. pri čajanki, v gledališču, pri poroki, v uradu, pri plesu, na turi. Prepričali se boste ne le o tem, kak vtiš napravljate ob vsaki priložnosti primerno oblečeni na svojo okolico, ampak tudi o pomenu, ki ga ima vašemu delu prirojena obleka za vaše lastno delovno razpoloženje.

Turizem — neodoljiva potreba vseh kulturnih Evropevc

Alko bi v naši domovini, obdarjeni s tisočeriimi prirodnimi privlačnostmi za tujca, mogli letovišarjem nuditi še primerna gostišča ob bregovih naših voda in na obronkih divnih gorskih velikov, kjer bi tujci prav nič ne pogrešali udobnosti svojih domov, bi s primernimi investicijami ustvarili čudeže.

Poglejmo si na gostinski razstavi spomladanskega velesejma v Ljubljani, od 30. maja do 8. junija, kaj bi se dalo z majhnim trudom in nevelikimi stroški ustvariti za razvoj našega turizma! Stotisoči, ki nam jih bodo pri nas pustili tujci, bodo obilno poplačali naše napore in pri današnjem pomanjkanju kapitalov mnogo doprinesli h gospodarski obnovi.

Rojaki, širom sveta, čujte klic svoje domovine! Vabijo vas vaši beli domovi sredi zelenih polj, v večnolepem okviru snežnih slovenskih planin, vabi Vas Ljubljana! Izkoristite priliko ljubljanskega velesejma od 30. maja do 8. junija in posetite svojo domovino, obiščite razstavo slovenske tvornosti in iznajdljivosti. Z velesejemsko legitimacijo vam nudijo jugoslovanske železnice in parobrodne družbe 50% popust, znižano vožnjo pa uživata tudi v: Avstriji, Švici, Italiji, Grčiji, Bolgariji, CSR, Madjarski, Nemčiji, Poljski, Romuniji in Franciji.

Občni zbori

»Dravac, lesna ind. d. d. v Mariboru ima redni občni zbor dne 23. maja ob 16. v pisarniških prostorih, Meljska 91. Delnice treba položiti vsaj 4 dni pred občnim

zborom pri Ljubljanski kreditni banki, podružnici v Mariboru ali pa v pisarni družbe.

Posojilnica v Logatecu ima 48. redni občni zbor v nedeljo, dne 24. maja ob 14. v posojilniški pisarni v Dol. Logatecu. Dnevni red običajen.

Dolnjelendavska hranilnica d. d.

Jurica J. Zdravce:

Odkrita beseda o mlini tarifi

Ali se godi mlinom v Voivodini slabše kot mlinom v Savski in Dravski banovini?

Zadnje dni prinašajo nekateri vodilni hrvaški listi tendenciozne članke, ki so naperjeni proti mlini tarifi, torej proti oni činjenici, ki omogoča mlinom v severozapadnem delu države pod najtežjimi okolnostmi obratovanje, — brez katere bi naše mlinarstvo moralo brezpogojno propasti.

Tako je zagrebški dnevnik »Jutarnji list« z dne 7. maja t. l. na strani 17 objavil članek, preko katerega ne more iti niti mlinarstvo dravske niti mlinarstvo severozapadne in centralne savske banovine.

Čudi nas, da list, ki slovi po svoji informiranosti, zamore tako tendenciozne članke vobče priobčiti, to tem bolj, ker pri njih mora vsak gospodarstvenik na prvi pogled ugotoviti tendenciozni in nelojalni napad konkurence.

Seveda gornja ugotovitev ni in ne more biti dovoljni argument za prepričanje in za objasnitev pravičnega in pravega položaja naši javnosti. Bodi mi torej dovoljeno zavrniti v naslednjem gornje brditve z dokazi:

Diferenca med voznino moke in pšenice je upravičena iz več razlogov, če že ne radi drugega, pa radi dejstva, da se tarifira blago različne vrednosti povsod različno. Tarifa za opeko ne more biti tako visoka kot tarifa za precizne stroje, ravno tako ne more biti tarifa za pšenico, ki je cenejša ko moka, isto tako visoka ko tarifa za moko.

Pa pustimo to. Voivodinski mlini ugotavljajo v zgoraj citiranem članku, da se jim radi dejstva, da uživajo mlino na severozapadu države visoko tarifno zaščito, godi slabše kot našim mlinom. Da ni tako, evo primera, iz katerega je razvidno, da pri današnji tarifi pod istimi okoliščinami in istimi pogoji ne uživajo de facto mlino v naših krajih kljub znižani mlini tarifi, odnosno kljub diferenciranju voznine med pšenico in moko nobenih privilegijev, saj to malo diferenco povsem odtehta izredno nizka specialna tarifa za izvoz krmilnih izdelkov, katere se poslužujejo mlino v Voivodini.

Vzemimo primer, da kupi mlin v Mariboru 10.000 kg pšenice v Somboru, prevozi to pšenico iz Sombora v Maribor ter jo zmleje. Moko proda v celoti v Mariboru, medtem ko otrobe odpremi skozi Št. Ilj v Avstrijo:

Za prevoz 100 q pšenice iz Sombora v Maribor plača 2.960 Din; iz teh 100 q pšenice izmelje 75 q moke, 23 q otrobov, medtem ko se 2 q razprašita.

Ker proda mlin v Mariboru moko na mestu, odpošlje preko Št. Ilja v Avstrijo le 23 q otrobov in plača za to po izvoznih tarifi za otrobe po Din 2.70, to je 62 Din; mlin v Mariboru ima torej skupnih izdatkov Din 3.022.—

Mlin v Somboru kupi na mestu pšenico, jo zmleje ter odpremi od vagona odpadajočo množino 75 q moke po veljavni vagoni tarifi štev. 42 v Maribor, za kar plača (po Din 11.90) Din 2.542.50.

Nasproti temu odpremi 23 q otrobov v Avstrijo preko Št. Ilja po izvoznih tarifi za otrobe ter plača za to množino (po Din 11.90)

v Dolnji Lendavi ima 63. letno skupščino dne 28. maja ob 15. v svoji posvetovalni dvorani.

2. redni občni zbor Jugoslovenske tvornice za impregniranje lesa Guido Rütgers, d. d. v Hočah pri Mariboru bo dne 26. maja ob 12. v poslovnih prostorih družbe. Delnice treba založiti najmanj 6 dni

pred občnim zborom pri družbini

blagajni v Hočah.

XV. redni občni zbor Obrtne

banke v Ljubljani bo v četrtek,

dne 28. maja ob 11. dop. v pro-

storih ravnateljstva, Gradišče 2.

Delnice je treba položiti najmanj

8 dni pred občnim zborom pri

Ljubljanski kreditni banki.

Denarstvo

Stanje denarništva v Vojvodini

V Vojvodini je bilo v 1. letošnjem tromesečju 119 denarnih zavodov in zavarovalnic. Terjatve vseh teh zavodov so znašale koncem leta 1935. 926 milijonov Din, od česar odpade na kmetske dolžnike 416'7 milijona Din. Od teh dolgov je za 203 milijone neučrejenih. Zapadle, a neplačane obresti za te dolgove dosegajo vsoto 16'2 milijona Din. Vse hranilne vloge znašajo v teh zavodih 723'5 milijona Din, število vlagateljev pa 67.834. Vseh kmetskih dolžnikov pa je 53.787. 30 odstotkov vlagateljev ima samo vloge do 500 Din.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 8. maja navaja te izpremembe (vse številke v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna podloga se je povečala za 8'6 na 1.516'49. Zlato v blaginjah se je povečalo za 4'2, devize pa za 3'9 in valute za 0'5.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 7'8 na 304'4.

Vsota kovanega denarja je narasla za 6'7 na 402'28.

Znatno so se znižala posejila, ki so skupno padla za 10'1 na 1.606'4. Nazadovale so menična za 9, lombardna pa za 1'1.

Razna aktiva so se povečala za 5'89 na 504'4. Druge postavke na aktivni strani so se izpremenile le malenkostno.

Obtok bankovcev se je znižal za 29'0 na 4.794'6. Narasle pa so obveze na pokaz, in sicer za 55'7 na 1.608'6. Obveze z rokom so se znižale za 10 na 50.

Razna pasiva so se povečala za 2'17 na 184'5.

Skupno zlato in devizno kritje se je povečalo od 30'38 odstotka na 30'43 odstotka, samo zlato pa se je znižalo od 29'30 na 29'26 odstotka.

Odlog plačil je dovoljen:

Hranilnici mestne občine Brežice za dobo 6 let od 14. marca 1936 naprej. Obrestna mera za stare vloge po 3%.

Hranilnici in posojilnici v Ločah pri Poljčanah za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 14. marcem 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Hranilnici in posojilnici v Smartnem pri Litiji za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 30. aprilom 1936. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Ljudski hranilnici in posojilnici Sv. Miklavž pri Ormožu za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 22. oktobrom 1935. Obrestna mera za stare vloge po 2%.

Posojilnici v Logatcu za dobo 6 let od 28. decembra 1934 dalje. Obrestna mera za stare vloge po 2 in pol odstotka.

Opozorjamo znova, da bodo počenši z 20. majem začele drž. blaginje in davčne uprave zamenjati stare 1000 in 10 dinarske bankovce.

Portugalska banka je znižala obrestno mero od 5 na 4 in pol odstotka.

Etiopsko narodno banko bo prevzela Italijanska banka.

Češkoslovaška bo povečala uvoz rud iz Jugoslavije

V češkoslovaški težki industriji vlada veliko zanimanje za rudarske proizvode Jugoslavije. Zlasti v zadnjem času se je znatno povečala v Češkoslovaški med gospodarskimi krogi akcija za povečanje uvoza rudarskih proizvodov iz Jugoslavije. To zlasti zato, ker bi potem mogla tudi Češkoslovaška povečati svoj izvoz gotovih izdelkov v Jugoslavijo. Zlasti bi hotela Češkoslovaška v večji meri uvažati iz Jugoslavije surovi baker. Težave pa dela borski rudnik, ki raje dobavlja baker v Hamburg, da ga morajo Čehoslovaki naročati iz Hamburga.

Kako rešiti glavna gospodarska vprašanja

Resolucije državne konference gospodarskih zbornic v Novem Sadu

(Nadaljevanje.)

Vprašanje sankcij

Konferenca prosi kr. vlado, da se sankcije proti Italiji čimprej razveljavijo, ker so te občutno zadele naše narodno gospodarstvo in naše brodarstvo, a so tudi odpadli vzroki za njih nadaljnje izvajanje.

Konferenca upa, da bo vlada s pomočjo Narodne banke olajšala izplačila naših terjatev v Italiji za preje izvoženo blago ter s tem omogočila, da naši izvozniki ne bodo oškodovani zaradi diferenc, ki bi nastale zaradi izpremembe valutnih odnošajev.

O kontroli uvoza

Priznavajoč upravičenost izdanih odredb finančnega ministra z dne 6. aprila t. l. o kontroli uvoza, prosi konferenca kr. vlado, da se poleg predvidenega odbora za uvoz ustanovi še posvetovalni odbor iz zastopnikov gospodarskih zbornic s ciljem, da se pravočasno odpravijo vse težkoče in preprečijo ev. škode, ki bi mogle nastati iz izvajanja tako dalekosežnih odredb, ko tudi zato, da bo dal posvetovalni odbor potrebna strokovna pojasnila za vsako panogo gospodarstva.

O pobijanju krošnjarstva

Državna konferenca trg. ind. zbornice ugotavlja, da se je protizakonito krošnjarjenje v naši državi tako zelo razširilo, da že ogroža obstoj širokih trgovskih in ugostiteljskih krogov, in sicer tako na vasi ko v mestih. Ti krogi so že itak v nad vse težkem gospodarskem položaju. To nevarno širjenje krošnjarstva je posledica slabotnega in površnega izvajanja veljavnih zakonitih predpisov s strani občnih upravnih oblasti ter nejasnosti sedanjega pravnega položaja krošnjarjev na posameznih področjih države.

Da bi se protizakonito krošnjarjenje učinkovito onemogočilo, je nujno, da se takoj izdajo pravilniki za izvrševanje VII. poglavja I. dela zakona o obratih ter da se takoj izdajo občnim upravnim oblastim navodila, da najstrože izvajajo zakon.

Končno je potrebno, da oblasti pred izdajo dovoljenj za krošnjarjenje zaprosijo za mnenje pristojne zbornice.

Obrtni zakon

Konferenca zbornice pozdravlja sklep trgovskega ministra, da se končno vendarle izvede revizija zakona o obratih, globoko prepričana, da se bodo pri tej priliki upoštevali že preje predloženi predlogi vseh trg. ind. zbornic v tem vprašanju.

Konferenca prosi g. trgovskega ministra, da se pravočasno dostavi zbornicam načrt zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o obratih ter ji da potrebni rok za proučevanje načrta, nato pa da se skliče v trgovinskem ministru anketi za zastopniki interesiranih ministrstev, pristojnimi bankami upravami ter gospodarskimi zbornicami.

Uredba o kontroli strupov

Konferenca zbornice smatra, da je treba čimprej izpremeniti veljavno uredbo o kontroli strupov, in sicer v tem smislu, da se izvzamejo iz omejevanja dovoljenj predvsem vsi oni predmeti, katerih učinek nima izrazitega značaja strupa ter da se omogoči v svobodnem prometu njih prodaja v polnem obsegu, kar je tudi v interesu narodnega gospodarstva.

Naloga iz zastopnikov zbornice sestavljene posebne komisije naj bo, da izdela o preje navedenih

načelih načrt izpremembe veljavne uredbe.

Glede »Feniksa«

Naproša se kr. vlada, da čim bolj zavaruje v celoti terjatve zavarovancev pri zavarovalni družbi »Feniks«.

V ta namen treba zavarovancem omogočiti, da dosepe premije vplačujejo pri Drž. hip. banki, zavarovancem pa, ki so zaradi nastalih razmer pri tej zavarovalni družbi zamudili, da plačajo pravočasno svoje premije, omogoči z naknadnim vplačilom ohranitev njihovih pravic. Prav tako prosi konferenca, da se odgodi plačevanje dospelih polic do končne ureditve stanja »Feniksa«. V zvezi s tem prosi konferenca kr. vlado, da se izvaja učinkovita kontrola zavarovalnic v naši državi.

Skupni davek na poslovni promet

1. Novo besedilo § 4. odst. 3. zakona o skupnem davku, po katerem se rabat sploh ne more odbijati od odmere skupnega davka, pomeni vsaj v tej stilizaciji pretiran fiskalni ukrep, ki nikakor ne računa z dejanskimi poslovnimi odnošaji, temveč le z zlorabami, ki jih je seveda treba pobijati. Zato bi se moral sednji predpis, po katerem se mora rabat pribiti podlagi za skupni davek na poslovni promet brez izjeme, čimprej izpremeniti v tem smislu, da se dovoli odbijanje rabata, v kolikor se v resnici dovoljuje in če se giblje v določenih mejah, ki so navadne v dotični stroki. V nasprotnem primeru bi se plačeval prometni davek od neke imaginarne vrednosti, kar se pač nikakor ne bi moglo opravičiti.

Isto načelo je treba uporabiti tudi za bonifikacije, ki se dovoljujejo redno enkrat na leto, njih višina pa zavisi od velikosti letnega prometa.

2. Predpise o rabatu, o katerih je bilo govora v prejšnji točki, vsebuje že § 4. zakona o skupnem davku na poslovni promet, ki govori izključno o načinu plačevanja tega davka za blago, uvoženo iz tujine. V čl. 5. uredbe z dne 23. marca 1936, št. 3096/III je predpisano, da se mora enako postopati tudi pri plačevanju skupnega davka za blago, ki se proizvaja v državi. Takšna določba nima podlage v zakonu, kajti podlaga skupnega davka za blago domače proizvodnje tvori odškodnina za izvršeno naročilo, bodisi da je bilo plačano, bodisi da je bilo kreditirano. To načelo pa ni bilo izpremenjeno s finančnim zakonom za l. 1936./37. Zato zahtevamo, da se čl. 5. citirane uredbe spravi v sklad z zakonom.

3. Glede odbijanja skonta pri plačilu skupnega prometnega davka treba pojasniti, da se more skonto odbiti ne samo v primeru, da je dotični znesek odbit od zneska fakture, temveč tudi v primeru, da je v fakturi predvideno dajanje skonta v določenem odstotku. V praksi se namreč dogaja, da carinske, odnosno finančne oblasti priznavajo odbijanje skonta samo v prvem, ne pa tudi v drugem primeru.

4. V čl. 8. uredbe z dne 23. III. 1936, št. 3096/III je treba črtati besede: »brez ozira ali se v fakturi ločeno izkazuje ali ne«. Kajti po današnji stilizaciji je odst. 1. čl. 8 te uredbe protisloven, poleg tega pa pomeni, da se bo del preje nagraje, ki odpade na vrednost embalaže, dvakratno obdalil.

5. Po čl. 10. uredbe z dne 23. marca 1936, št. 3096/III je omogo-

čeno sklepanje individualnih in kolektivnih dogovorov o plačanju skupnega davka tudi onim davčnim zavezancem, ki morajo voditi knjige o opravljenem prometu. — Da se more izvesti ta reforma, ki je s stališča gospodarstva zelo koristna, naj finančno ministristvo po zaslišanju zainteresiranih zbornic in organizacij nujno izda navodila, zlasti glede načina, kako se bo ugotovila davčna osnova za sklepanje takšnih dogovorov in kdo bo nosilec teh kolektivnih dogovorov.

6. Z ozirom na ponovno povečanje osnovne stopnje davka na poslovni promet ko tudi z ozirom na minimalen zaslužek pri velikem številu predmetov kolonialne stroke, je potrebno izpremeniti čl. 14., odst. 7 uredbe o skupnem davku na poslovni promet z dne 14. marca 1931 št. 16.100/III v tem smislu, da morajo nabavljalne zadruge državnih uradnikov brez izjeme plačevati skupni prometni davek pri uvozu. Ta zahteva je upravičena tembolj, ker za oprostitvev ni nobene podlage v zakonu o skupnem prometnem davku.

7. V praksi se je zelo pogosto izkazalo, da je treba seznam luksuznih predmetov revidirati. Ta zahteva je sedaj, po povišanju stopnje luksuznega davka še zlasti utemeljena in bi zato bilo treba seznam revidirati, in to po zaslišanju zbornic in organizacij. Še posebej pa je ta zahteva utemeljena, ker je finančno ministristvo v konkretnih primerih samo priznalo upravičenost te zahteve.

8. Če se ne bi mogel odpraviti luksuzni davek na izdelke iz umetne svile, smatra konferenca, da bi se moralo plačevanje tega davka izpremeniti na ta način, da se plačuje od predvaja, in sicer pri uvozu.

9. Konferenca mora tudi pri tej priliki naglasiti, da je sedanja višina skupnega davka na moko nerazmerno visoka ter da se s tako visoko obremenitvijo zmanjšuje potrošnja pšeničnega kruha v naši državi. Brezpogojno je potrebno, da se z ozirom na interese naših proizvajalcev iz žitordnih krajev ta davek odpravi ali pa vsaj zmanjša na minimalno mero.

Reforma davka na poslovni promet za žitarice in drva

V vprašanju davka na poslovni promet za žitarice in drva se konferenca soglasno izreka proti sedanjemu načinu plačevanja tega davka ter smatra, da je brezpogojno potrebno, da se pri vsem upoštevanju fiskalnih interesov omogoči bolj enostaven način plačevanja tega davka.

S tem namenom predlaga konferenca g. ministru nove načrte zakona o davku na poslovni promet za žitarice in drva na poslovni promet z drvmi, ki se naj v interesu gospodarstva ter v interesu fiska čimprej uzakonita.

Licitacija za prevoz pošte

Ker se je v praksi pokazalo, da je sistem javnih licitacij, ki ga je v nasprotju z duhom in smislom § 82. zakona o obratih za oddajanje prevoza pošte uvedlo ministristvo pošte, škodljiv ne samo za interese avtobusnega prometa, temveč tudi za interese same države in pošte, prosi konferenca zbornice g. ministra za pošte, telegraf in telefon, da izvoli v sodelovanju z zbornicami in Zvezo avtobusnih podjetij revidirati določila poglavja VII. čl. 51 do 58 pravilnika o prevozu potnikov in blaga z motornimi vozili z dne 15. maja 1935 v duhu in smislu § 82. zakona o obratih ter neodvisno od predpisov zakona o državnem računovodstvu.

(Konec resolucij prihodnjih.)

Dobave - licitacije

Nabava stoječih blagajn. Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani razpisuje nabavo petih stoječih blagajn z direktno pogodbo. Pogoji v pisarni direkcije po ceni 10 Din. S 5 Din kolkovane in zapečatene ponudbe je treba predložiti ekonomskemu odseku direkcije najkasneje do 15. maja.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje v skrajšanem roku javno zmanjševalno licitacijo za dobavo štirih 15 tonskih mostnih tehnic in prestavitvev petih obstoječih tehnic mestnega dohodarnstvenega urada v skupnem uradno proračunanem znesku 246.000 Din. Ponudbe je vložiti do 23. maja do 9. ure dop. pri gradbenem uradu, kjer se dobe tudi vse razpisne podlage.

Uprava obče drž. bolnišnice v Ljubljani razpisuje za dobavo potrebnih do 30. septembra, odnosno premoga do 31. marca 1937 v skrajšanem roku 10 dni III. ofertno licitacijo, ki bo dne 25. maja za govedino, goveje vampe, bikovo meso, šunko in prekajena rebra, dne 26. maja pa za mleko, sirotkino maslo in premo. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. Natančnejši pogoji pri upravi bolnišnice.

Uprava drž. zdravilišča v Topolšici razpisuje II. pismeno javno licitacijo za dobavo drv v času od 1. junija 1936 do 31. marca 1937 na dan 22. maja, nadalje II. pismeno javno licitacijo za dobavo mleka in mlečnih proizvodov v času do 30. septembra na dan 22. maja in III. pismeno licitacijo za dobavo mesa v času do 30. septembra na dan 21. junija. Pogoji pri upravi zdravilišča.

Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do dne 26. maja ponudbe za dobavo raznih barv, cinkovega belila, laka, sadre, krede itd. in do 10. junija za dobavo barv in raznega ličarskega materiala.

Gradbeni oddelek dir. drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 19. maja ponudbe za dobavo nadomestnih delov za zapornice, razne železnice (vijaki, pločevina itd.), 2.000 kg lanenega firneža, raznega telefonskega materiala in 200 m mehkega lesa.

Licitacije:

Dne 19. maja bo pri Upravi vojno-tehnične zavoda v Kragujevcu ofertna licitacija za dobavo raznega jekla, elektromotorjev za trofazno strujo in raznih barv; dne 20. maja za dobavo 4.194 ton drobnega mrkega premoga in 1867 ton kockastega premoga, 150 m³ desk za čolne, raznega jekla, železne žice, železne pločevine in raznega železa; dne 22. maja za dobavo 800 kg usnja in 500 kg križplovane usnja; dne 23. maja za dobavo 5000 kg kovinske žice; dne 25. maja za dobavo agregata z vodno turbino, 5 frezalnih strojev za les ter večjo množino šamotne opeke; dne 28. maja za dobavo raznih vijakov iz med; dne 4. junija za dobavo impregniranega, lanenega in amerikan. platna ter sukanca; dne 5. junija za dobavo večje množine traku iz bakra, 170 rezervovarjev za olje, rezervnih delov za mitraljeze in 10 kg azbestne vrvi; dne 8. junija za dobavo 5 dizel-lokomotiv.

Dne 28. maja bo pri ekonomskem oddelku direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo raznega elektro-materiala; dne 4. junija za dobavo raznega železnega materiala za elektrotehnične potrebe; dne 5. junija za dobavo raznih cev in delov za elektrotehnične potrebe; dne 6. junija za dobavo raznih električnih instrumentov; dne 8. junija za dobavo električnih svetilk in raznih delov; dne 10. junija za dobavo elektromotorjev in transformatorjev ter cev in delov za elektrotehnično instalacijo v delavnici Kraljevo; dne 15. junija za dobavo 103.970 kg rebrastega peresnega jekla in 350 kg ploščastega jekla; dne 20. junija pa za dobavo 44.938 električnih žarnic. Omenjene licitacije bodo le za domače izdelke.

Dne 3. junija bo pri Upravi VI. oddelka vojnotehničnega zavoda v Kamniku ofertna licitacija radi nabave 65.000 kg raznega papirja za zavijanje.

(Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

barva, plesira in kemično snail obleke, klobuke itd. Skrobit in svetlioka srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8.

Telefon št. 22-72

Kaj določa načrt o minimalnih mezdah?

Po vladnem načrtu bi veljala uredba za vsa industrijska, obrtniška, trgov. in prometna podjetja (pomorstvo in rečni promet), rudarska, gozdarska, agrarna, ko tudi bančna in zavarovalna ter njim podobna podjetja brez ozira, če pripadajo ta podjetja zasebnikom ali javnim telesom, če se opravljajo stalno ali le začasno, da le zaposlujejo najmanj 10 oseb, h katerim se štejejo tudi vajenci.

Podjetja so dolžna v roku 6 mesecev po uveljavljanju te uredbe skleniti kolektivne pogodbe z delovnim osebjem. Kolektivni dogovor skleneta poslodajalec in zastopnik zaposlenega osebja, kolektivni dogovor za eno stroko pa strokovne organizacije delodajalcev ter svobodne strokovne delavske organizacije.

Določila individualnih pogodb, če nasprotujejo kolektivnim dogovorom, niso veljavna.

Kolektivni dogovori morajo vsebovati: 1. delovni čas, dnevno, oziroma tedensko delovno dobo z natančno naznačenim začetkom in koncem dela za posamezne delavske kategorije ter tudi izmenjavo delavcev; 2. vrste, odnosno kategorije delavcev (nameščencev); 3. dnevni in tedenski odmor, ko tudi ev. letno plačani dopust; 4. višino plače, oziroma prejemkov z vsemi dodatki v denarju za posamezne kategorije delavcev in nameščencev, ki pa ne smejo biti nižje od minimuma, določenega s to uredbo; čas in način plačevanja, ko tudi točen rok izplačila po končanem poslu. V primeru akordnega dela morajo biti določene pogodbene cene za vsak predmet; 5. odpovedni roki in odpravnine v smislu veljavnih zakonitih predpisov; 6. vse drugo, o čemer se stranke pogode v mejah veljavnih zakonov.

Trajanje sklenjenih kolektivnih pogodb mora biti določeno za najmanj 6 mesecev ter se veljavnost teh pogodb stalno podaljšuje, če katera pogodbenih strank ne bi odpovedala pogodbe mesec dni pred potekom tega roka.

Pred dogovorjenim rokom more kolektivna pogodba prenehati samo v primeru prenehanja poslovanja v podjetjih, če je to povzročeno z materialnim položajem podjetja ali zbog elementarnih neizgledov, ko tudi v primerih, če se zaradi nagle izpremembe življenjskih pogojev (stroškov življenja) pokaže potreba sklenitve nove minimalne mezde (§ 19), a gre nova dnevni- ca, določena po kolektivnem dogovoru izpod tega novega minimala.

Odpoved in prenehanje kolektivne pogodbe mora delodajalec prijaviti pristojni banski upravi (inšpekciji dela), ki je to pogodbo registrirala, in sicer najkasneje v roku 5 dni po odpovedi pogodbe. To odpoved in prenehanje kolektivne pogodbe more javiti banski upravi tudi druga pogodbeni stranka, to je zastopniki delavcev in nameščencev, odnosno one

Stev. 5222/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje neposredno pismeno pogodbo na dan 8. junija 1936 za dobavo 1600 m jeklene žične vrvi 18 mm. — Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 12. maja 1936.

Stev. 5228/II.

Nabava.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 27. maja 1936 neposredno pismeno pogodbo za nabavo 20.000 kilogramov portland cementa.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 14. maja 1936.

strokovne organizacije, ki so to pogodbo sklenile.

Minimalno mezdo določa ban, odnosno upravnik mesta Beograda, po zaslizanju »Odbora za določanje minimalne mezde pri banski upravi« za področje dotične banovine. Ta odbor more predlagati različne minimalne mezde za posamezna področja in posamezna mesta ter poedine gospodarske panoge.

Odbor za določanje minimalnih mezd tvorijo: predsednik, ki mora biti pomočnik bana, šefi odsekov za socialno politiko, trgovino, obrt in industrijo, za kmetijstvo, gozdarstvo in rudarstvo, zastopniki inšpekcije dela ter zastopniki delodajalcev in nameščencev. Predsednik odbora povabi k sebi 3—5 delodajalcev odnosno delavcev z liste odbornikov, ki jo potrdi ban, predlagajo pa delodajalske odnosno delojemalske zbornice po zaslizanju strokovnih delodajalskih ali delojemalskih organizacij. Zbornice morajo vpisati v sezname, ki jih predlože banu, osebe, ki jih predlagajo strokovne organizacije njihovih področij.

Če strokovne organizacije ne predlože banu zastopnikov delodajalcev in delojemalcev, določijo člani odbora ban po svoji volji. Ban mora imenovati te odbore najkasneje v enem mesecu po uveljavljanju te uredbe.

Funkcija članov teh odborov je častna, če pa so iz drugega kraja, imajo pravico do dnevnice in na

povračilo potnih stroškov na račun zbornice, na katerih predlog so bili imenovani.

Odbori za določanje minimalne mezde morajo najkasneje mesec dni po svojem konstituiranju podati banu konkreten predlog o višini minimalne mezde za področje banovine, odnosno za posamezne gospodarske panoge. Ban pa mora nato najkasneje v 15 dneh razglasiti in predpisati minimalne mezde in jih objaviti v »Službenem listu« banovine, odnosno v »Službenih novinah«.

Pri sestavljanju predlogov o minimalni mezdi mora upoštevati odbor na eni strani minimalne življenjske potrebe nameščencev, na drugi strani pa tudi možnost njih plačevanja po podjetjih.

Da zberejo potrebne podatke se morejo odbori obrniti na pristojne državne urade in ustanove, ko tudi na gospodarske organizacije na področju banovine, ki jim morajo dati potrebne podatke najkasneje v 10 dneh, po potrebi pa tudi vsem posebnim odborom, ki se morejo po odločitvi bana ter po predlogu odbora ustanoviti pri posameznih okrajnih načelnstvih in v katerih morajo biti zastopani zastopniki delavcev in nameščencev, odnosno njihovih strokovnih organizacij.

Odbori za določanje minimalnih mezd morajo vsakega pol leta dostaviti banu svoje predloge o višini minimalne mezde.

Pred tem rokom more ban, če ugotovi, da to zahtevajo gospodarske razmere, zahtevati od odbora za določanje minimalnih mezd, da mu predloži svoje mnenje, če je treba določeni minimum izpremeniti ali ne in v katerem obsegu.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Les in lesni izdelki.

437 — Dunaj: leseni okviri in gospodinjski predmeti, zlasti za kuhinjo;

438 — Viterbo (Italija): doge za sode;

439 — Le Caire: ponuja se zastopnik za hrastov les, zlasti za hrastove furnirje in parkete.

Deželni pridelki:

440 — Szeged: konoplja;

441 — Hamburg: suhe gobe;

442 — Helsinki: lovorovo listje, divji šipek;

443 — Barcelona: ponuja se zastopnik za žitarice, grah in beli fižol;

444 — Basel: razni deželni pridelki.

Proizvodi sadjarstva:

445 — Helsinki: suho sadje;

446 — Leipzig: sadje, zlasti češplje;

447 — London: v žveplu konservirane češnje z belim mesom brez koščic, ki so se morale odstraniti z roko.

Proizvodi živinoreje, perutninarstva in ribarstva:

448 — Berlin: rokavice (damske) iz kože divjačine;

449 — Aleksandrija: klavna živina;

450 — Dunaj: kazejin;

451 — Hajfa: na mokro soljene volovske kože.

Rudarski proizvodi:

452 — Le Caire: marmor v blokih in v zrnu;

453 — Dunaj: surov mavec.

Razno:

454 — Dunaj: Neka dunajska tvrdka išče zveze z jugoslovanskimi producenti lesenih predmetov za gospodinjstvo, porcelanastih predmetov, narodnih vezenin, obutve, konzerv in podobnih predmetov, primernih za prodajo v veleblagovnicah v Združ. državah Sev. Amerike;

455 — Rabat (Maroko): ponuja se zastopnik za moške srajce in nogavice, emajlirano posodo, zrcala, steklo v ploščah, čaše, izdelke iz majolike, papirno blago, tekstilno blago (fina prediva, moške in

ženske tkanine), igračke, kratko blago, konjsko opremo, vrvarske izdelke;

456 — La Vallette: ponuja se zastopnik za kačkavalj v vrečah, mast, razne konzerve, žitarice, mlinске proizvode (pšenično moko), sladkor in riž;

457 — Casablanca: ponuja se zastopnik za vse proizvode;

458 — Dunaj: pooljeni cianamid, očetno kislino;

459 — Praha: zelen oniks, bok-sit, konzerve paradižnikove, ricinusovo olje, tehnično in medicinsko, zdravilno listje, destilati, suhe ribe (postvri) zgodnje sadje;

460 — La Vallette: ponuja se zastopnik za čepice, cenene kožne pase za dame, perilo (srajce in žepni robci), stekleno blago vseh vrst, lesene izdelke za domače potrebe, stole, vpojnjeno pohištvo, električne potrebščine;

461 — Solun: ponuja se zastopnik za vse predmete, zlasti za stavben les in fižol.

Interesenti se naj za vse naslove obrnejo na Zavod za unapredjvanje spoljne trgovine, Beograd, Ratički dom. V svojih vprašanjih naj navedejo vedno tudi številko, pod katero je navedena ponudba. Priporočamo nadalje, da navedejo tudi količine blaga, ki jih morejo ponuditi, ceno blaga (franko meja ali cif pomorsko pristanišče) ter kratak opis blaga. Za kvaliteto tvrdki Zavod ne jamči, vendar pa se razume, da vodi skrbno evidenco o firmah, ki jih navaja.

Ugodno gospodarsko finančno stanje Avstrije

Delegat Zveze narodov je poslal v Ženevo prvo poročilo o gospodarsko-finančnem stanju Avstrije v prvem tetrstnem tromesečju. Iz njegovega poročila sledi, da je gospodarsko-finančno stanje Avstrije primeroma ugodno. Zaključni računi za prva dva meseca so bili za 35 milijonov šilingov bolj ugodni kot lansko leto in prvič je po dolgih letih izkazal višek. — Do konca marca je bilo izdanih bla-

gajniških zapiskov za kritje kratkoročnih terjatev za samo 30 milijonov šilingov. Dohodki zveznih železnic so sicer nekoliko nazadovani, toda so v skladu s proračunskimi računi in znižanjem tarif, s katerimi sta se hotela povečati turistični promet in izvozna delavnost. Polom »Feniksa« ni povzročil v Avstriji znatnejšega vzemirjenja, toda brez dvoma je zaradi tega poloma, kakor pravi delegat Zveze narodov, delovanje avstrijskih zavarovalnic v tujini zelo otežkočeno. Delegat je tudi objavil podrobne številke o »Feniks«, ki pa so v glavnem že znane.

Doma in po svetu

Maršal d'Esperey, ki je tudi jugoslovanski vojvoda, je dospel v Beograd, kjer bo te dni odkril njegove poprsni kip. Zaslužnega francoskega maršala ob priložnosti v Jugoslavijo iskreno pozdravljamo.

Nadzorstvo nad vsemi železniškimi gradnjami v Sloveniji, to je nad progo St. Janž—Sevnica ter nad trasiranjem proge Črnomelj—Vrbovsko, je poverjeno bivšemu ravnatelju ljubljanske direkcije in znanemu železniškemu gradbenemu strokovnjaku inž. Klodiču.

Konferenca stalnega turističnega sveta Male antante se je začela ta teden v Bukarešti.

Na prvi plenarni seji novoizvoljenega sveta obrtniške zbornice v Sarajevu je bil izvoljen za predsednika Gjiljizarevič, za podpredsednika pa Luka Vrkić in Marko Zdrinušić.

Gradbena dela na unski progi so morali ustaviti, ker je 600 delavcev začelo stavkati. Za 13-odurno delo na dan so prejeli le po 13 do 15 Din.

Uprava Poštne hranilnice je sklenila, da zgradi v Sarajevu svojo palačo.

Italijanski vojni minister je izdal dekret o demobilizaciji letnikov 1911 do 1913. Dekret je vzbudil velikansko senzacijo. Misli se, da bo imeti Italija zaradi možnega oboroženega konflikta v Evropi čim več svoje vojske doma. Na drugi strani pa se demobilizacija poljske vojske tudi s finančnimi težavami Italije. Kot prva bo poslana v Evropo divizija »Pusteria«. Istočasno pa so bili v Napolju vkrcani novi italijanski vojaki za Afriko.

V Nemčiji se zopet mudi italijanski kmetijski minister Rossoni, ki se pogaja z nemškimi industrialci in finančniki zaradi izkoriščanja naravnih zakladov Etiopije. Ker se sankcije nadaljujejo in ker zato Italija ne more dobiti zunanjega posojila, ne more tudi Italija sama izkoristiti teh zakladov. Vse visokodoneče besede fašistov te resnice ne morejo prikriti. In zato se obrača sedaj Italija k Nemčiji za pomoč.

Italijanski listi posebno zamerjajo gl. tajniku Avenolu, ker je objavil brzojavko etiopskega cesarja, ki rotli Zvezo narodov, naj pod nobenim pogojem ne prizna aneksije Abesinije. Italija, ki jo je Zveza narodov proglasila za napadsko, ni le z nasiljem zavzela etiopsko ozemlje, temveč kršila tudi druga mednarodna določila. Vementno napadajo italijanski listi tudi Edena, ker je prečital pismo etiopskega delegata, ki pravi med drugim, da je Italija pretargala pakt o Zvezi narodov, izvršila nad Etiopijo zločin ter nastopala na tako barbarski način, ki je nevreden civiliziranega naroda.

V mestu Gore se je sestavila nova etiopska vlada, ki je že stopila v stik z angleškim konzulom v mestu Gambela blizu sudanske meje. Nova vlada bo organizirala odpor proti prodiranju Italijanov. Menelikov nečak Dagat Taj se baje blizu 120.000 možni Adis Abebi, da si z odločilno zmago pripori za sebe etiopski prestol. V Hararju, kjer je prebivalstvo večinoma mohamedansko, so Italijani uvedli kot uradni jezik arabščino mesto amharščine.

Novo špansko vlado je sestavil Cesares Quiroga, ki je prevzel tudi vojni ministerstvo. Zunanje ministerstvo je prevzel Barcia. Nova vlada se le nebičveno razlikuje od prejšnje.

Delavski nemiri v Grčiji še vedno trajajo, čeprav je bilo razglašeno obsedno stanje. V Solunu je grška vlada poslala bojno brodoge. Več sto momariških strelcev pomaga sedaj vzdrževati v Solunu red.

Število prebivalstva Združenih držav Sev. Amerike se je v zadnjih 5 letih pomnožilo samo za pol milijona.

Britanska vlada je na hitro roko — mnogo vojakov je bilo pre-

peljanih z letali — okrepila svoje posadke v Palestini, ker se boji novih nemirov.

Novo špansko vlado je sestavil Barrios, dosedanjí začasni predsednik španske republike.

Stavka v angleških letalskih delavnicah se vedno bolj širi ter je resna nevarnost, da se angleški oboroževalni načrt ne bo mogel izvesti do določenega roka.

Po madjarskih uradnih vesteh bo letošnja madjarska žetev rekordno dobra.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

Na trgu je dosti blaga in na trgu prihajajo tudi vedno novi pridelki. Cene polagoma padajo za te novosti, ker se že začenja dovoz tudi iz južnih delov naše države. Tako se dobi grah že po 4 Din kg, enako se je pocenil tudi že novi krompir. Stari ima vedno manj kupcev, ker ne ustreza več njegova kakovost. Pesa je še vedno po 12 Din, kumare pa veljajo najcenejše 10 dinarjev. Mnogo je bilo na trgu tudi zeljnatih glav, ki so pa še drage. Zelo mnogo pa je na trgu domače salate, zlasti glavnote in berivke. Špinaca se prodaja že po dinarju merica. Ni se pa še pocenila perutnina in se plačujejo piščanci po 25 do 30 Din par. Jajca pa imajo precej stalno ceno in se prodajajo po 18 do 20 jajc za 10 dinarjev.

Mariborski živinski sejem

Na sejmu dne 12. t. m. je bilo prignanih skupaj 505 glav živine, in sicer 5 konj, 8 bikov, 123 volov, 356 krav in 11 telet. Povprečne cene so bile te: Debeli voli 1 kg žive teže od Din 3-50—4-75, poldebeli voli od Din 3-30—3-50, voli za rejo od Din 2-90—3-50, bikji za klanje od Din 2-80—3, klavne krave debele od Din 2-75—3-50, plemenske krave od Din 2-50—3, krave za klobasarije od Din 1-75—2, molzne krave od Din 3—3-75, breje krave od Din 3-25—3-75, mlada živina od Din 3—4, teleta od Din 4-50—5-50.

Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 8—10, volovsko meso II. vrste od Din 6—8, meso bikov, krav in telic od Din 4—6, telečje meso I. vrste od Din 8—10, telečje meso II. vrste od Din 5—6, svinjsko meso sveže od Din 8—12.

Mariborski svinjski trg

Na svinjski sejmu dne 8. maja je bilo pripeljanih 250 svinj, cene so bile te: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad Din 80—100, 7 do 9 tednov stari 115—145, 3 do 4 mesece stari 165—220, 5 do 7 mesecev stari 220—330, 8 do 10 mesecev stari 350—500, 1 leto stari 560—890, 1 kg žive teže 5-50 do 7—, 1 kg mrtve teže 7-50 do 9-50. Prodanih je bilo 76 svinj.

Radio Ljubljana

Petek, dne 15. maja. 11.00: Šolska ura: Skladatelj Vavken v besedi in pesmi (izvaja šola v Cerk-lah pri Kranju; vodi upravitelj Josip Lapajne) — 12.00 Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Po daljnih tujih krajih (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaj — 18.00: Zenska ura: Mladina in kriminal (gdc. Zlata Pirnatova) — 18.20: Fagot solo, izvaja Avgust Soparnik — 18.40: O stavki (Milan Valant) — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura: Kulturni mesečni pregled — 20.00: Rezervirano za prenos — 21.30: Radijski orkester — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 16. maja. 12.00: Plošče — 12.45: Vremenska napoved, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo — 18.00: Koncert Radijskega orkestra — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nacionalna ura: Smernice in težnje jugoslovanskega vzgojeslovja (Josip Slavič) — 20.00: Potovanje od Novega mesta do St. Jerneja (Viktor Pirnat) — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.15: Vesela glasba (Radijski orkester).